

TOELICHTING SCHAKELS LOKAAL WAARDEKETENMODEL

Ontwerper

In onze benadering van de keten speelt de ontwerper een belangrijke rol. Een ontwerper maakt keuzes tijdens het ontwerpproces van een product: het onderwerp (concept), het bijbehorende materiaal, de nodige kennis, wie het kan produceren en welke techniek nodig is.

Daarnaast neemt de ontwerper de eindfase van het product mee in het ontwerp en bepaalt daarmee de waarde van de grondstof die overblijft. Hij doet onderzoek en kiest partners. Hiermee creëert hij een eigen lokale waardeketen.

80% van de kosten en milieubelasting van een product wordt bepaald door het ontwerp. Wanneer een ontwerper in een vroeg stadium bij een productvraag wordt betrokken kan dit dus veel opleveren voor het bedrijf en het milieu.

Materiaal

Onze focus ligt op lokale hernieuwbare grondstoffen en afvalmateriaal. Ontwerpers onderzoeken nieuwe toepassingen van reststromen van lokale gewassen die ook gebruikt kunnen worden voor de stroken-teelt of als wisselteelt.

Als hierdoor een product ontstaat waarvoor markt is, dan resulteert dit in een extra of nieuw verdienmodel voor agrariërs.

Wanneer agrariërs meerdere gewassen verbouwen leidt dit tot biodiversiteit, hetgeen momenteel erg nodig is voor het welzijn van mens en dier. De hernieuwbare grondstoffen vormen tevens een basis voor biokunststoffen.

Een andere stroom is afvalmateriaal of restmateriaal. Wanneer er een nieuwe toepassing gevonden wordt voor het materiaal kan dit leiden tot een nieuwe circulaire keten en een nieuw verdienmodel.

Onderzoek & educatie

We kijken naar zowel oude als nieuwe kennis. De kennis die bij ambachtenlieden aanwezig is en nieuwe kennis op het gebied van duurzame processen, digitaal produceren en nieuw ontwikkelde hernieuwbare materialen. We werken samen met kennisinstellingen die onderzoek doen en proeven maken van diverse materialen om in samenwerking met ontwerpers halffabricaten te ontwikkelen.

We initiëren en organiseren (internationale) educatieve projecten waarin we de vindingrijkheid van leerlingen stimuleren door (circulaire) maakkennis en multidisciplinair werken te introduceren. In deze projecten werken onderwijzers en ontwerpers nauw samen om nieuwe lesmethoden te ontwikkelen. De vraag naar circulair denkende en werkende mensen zal in de toekomst erg groot zijn, vandaar dat we leerlingen van VO en studenten MBO en HBO hiermee op weg willen helpen..

Productie & logistiek

Om van de halffabricaten producten te maken en te kunnen produceren hebben we een (lokale) maakindustrie en productiecapaciteit nodig. Het grootste deel van de productie wordt nu uitbesteed aan verre landen. In onze aanpak brengen we de bestaande lokale ambachts- en vaklieden en producenten in kaart.

Daarnaast betrekken we MBO opleidingen, herintreders en nieuwkomers om de lokale maakindustrie voor te bereiden op de groeiende vraag naar het uitvoeren van de circulaire toepassingen. De logistiek kan hierdoor lokaal en duurzaam worden georganiseerd. In sommige situaties zal dit leiden tot nieuwe werkgelegenheid en inventieve oplossingen. >>>

Per product wordt per stap in de productie gekeken wat in de regio kan worden uitgevoerd. Omdat de maakindustrie bijna volledig is verdwenen uit Nederland, zullen sommige processen in Europa of zelfs verder plaatsvinden. Wanneer de vraag naar processen groeit, wordt het aantrekkelijk om te onderzoeken om (samen met een consortium) een investering te doen en de maakkennis naar de regio te halen.

Markt

Het systeem werkt alleen wanneer er ook vraag naar de producten is. Om de lokale waardeketen in gang te zetten vragen we overheidsinstanties om als launching customers op te treden en een productvraag te formuleren zodat er goede voorbeelden ontstaan. Daarnaast adviseren we overheden aanbestedingen zo te formuleren dat lokale en eventueel kleinere partijen mee kunnen dingen.

Producteinde

Wat gebeurt er met de producten wanneer ze kapot zijn of wanneer men iets anders wil? Tijdens het ontwerpproces wordt rekening gehouden met het einde van gebruik. Het product is te dissembleren, het materiaal dient als grondstof voor een nieuw product of is afbreekbaar. Blijft de ontwerper eigenaar van het materiaal en biedt hij de klant service en andere, nieuwe producten? Of blijft het in zijn laatste staat en wordt het product het nieuwe erfgoed van de 21e eeuw?

AANDACHTSPUNTEN:

Prijs van het product

Het circulaire product zal meer kosten dan we gewend zijn, omdat er veel onderzoek aan ten grondslag ligt en omdat het lokaal geproduceerd wordt, waarvoor Nederlandse lonen zijn betaald.

We zijn van mening dat het belangrijk is om transparant te zijn over de prijs en hoe die is opgebouwd; te laten zien wat de true costs zijn. Bijvoorbeeld door een productlabel te maken met daarop de herkomst van de grondstoffen, waar het gemaakt is, hoe de prijs tot stand is gekomen en wat de voordelen zijn voor mens en milieu. Ook maken we het gehele proces zichtbaar en wat de effecten zijn voor de lokale economie. Hiermee dragen we bij aan de bewustwording omtrent verduurzaming.

Waarde van het materiaal

Afval is grondstof. Dit is een zin die we vaak terugzien. Alleen werkt het nog niet zo. Sommige (afval)materialen leveren geld op, anderen kosten geld. Wanneer de grondstof van waarde is, wordt er ook zorgzamer mee omgegaan. Statiegeld en het bij de deur zetten van oud papier kennen we. Waarom kunnen we dit ook niet toepassen op piepschuim, blik, kunststof en elektrische apparaten? Ook deze zijn van waarde.

Om dit te realiseren zal het nog tijd en inzet van de gehele keten kosten. Het is een situatie waar we langzamerhand naar toe groeien, omdat grondstoffen steeds schaarser worden en het gewenst is voor het milieu.

Nieuw eigenaarschap

Ontwerpers maken samen met leveranciers en producenten een plan wie eigenaar blijft van het materiaal en van de bijbehorende logistiek. Door een gedeeld eigenaarschap ontstaat een andere dynamiek in de keten: die van onderlinge verbondenheid, complementariteit en samenwerking.